

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
651 81 Karlstad

Datum: 2025-08-29
SMHI Dnr: 2025/1525/5.4.1
Er referens: MSB 2025-0888

oversvamningsforordn@msb.se

Yttrande över remiss avseende synpunkter för vägledning för riskhanteringsplaner

SMHI har tagit del av rubricerade handlingar. Myndigheten har följande synpunkter.

Svar på efterfrågade frågor:

MSB efterfrågar i anvisning till remissen uppgifter om nationella och internationella mål som bedöms vara relevanta för att minska risken för översvämning. SMHI vill lyfta *FN:s målsättningar för klimatanpassning i UNFCCC-beslutet ifrån COP28 samt Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning*. Båda dessa kan vara relevanta för att minska risken för översvämning.

<https://unfccc.int/documents/636123>

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/skrivelse/2024/03/skr.-20232497>

SMHI ska förvalta den svenska hydrologiska infrastrukturen och därigenom inhämta och förmedla kunskaper om landets hydrologiska förhållanden, se 3 §, förordning (2009:974) med instruktion för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, och en del av detta är att genomföra flödes- och vattenståndsmätningar i en stor mängd vattendrag i Sverige. Vid planering av åtgärder i ett avrinningsområde (exempelvis återställning av naturliga flödesträckor, restaurering av våtmarker, fördämning och fördröjning av vatten i landskapet) bör hänsyn tas till SMHIs hydrologiska mätstationer. Mätstationerna är av stor regional betydelse såväl för utfärdandet av hydrologiska

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

varningar i närtid (beredskapsåtgärd M41) som bedömningar av klimatförändringarnas effekter på hydrologin (beredskapsåtgärd M24).

Förändringar på eller i närheten av dessa stationer kan påverka såväl kort- som långsiktiga mätningar negativt, och i värsta fall göra dem obrukbara. Det är därför viktigt att SMHI får information om planerade förändringar i ett tidigt skede, så att myndigheten kan bemöta eller planera för åtgärder i dialog med verksamhetsutövaren. Tillsammans kan då lösningar identifieras som minimerar påverkan på mätstationerna.

Det vore därför bra ifall uppgifter om de hydrologiska stationernas betydelse inkluderades i vägledningen och därmed riskhanteringsplanerna. Placeringen av SMHIs stationer finns tillgänglig på smhi.se som underlag för planering och samråd.

Vid återställande av vattendrag genom rivning av flödeshinder i syfte att uppnå miljö kvalitetsnormen bör eventuell ökad översvänningsrisk tas i beaktande.

I efterföljande text presenteras SMHIs synpunkter utöver de särskilt efterfrågade:

I förordet beskrivs att ”Riskhanteringsplanerna bör samordnas med de regionala handlingsplanerna för klimatanpassning samt länsstyrelsens och kommunernas ordinarie krisberedskaps-, klimatanpassnings- och planeringsarbete samt hantera översvänningsrisken ur perspektivet avrinnings- eller delavrinningsområde”. Begreppet krisberedskap bör utvidgas till civil beredskap för att inkludera samordning med arbetet med planering för höjd beredskap och krig, vilket regeringen lägger stort fokus vid just nu.

Avsnitt 6.7 behandlar sekretess och informationssäkerhet. Omvärldsläget förändras snabbt och blir allt mer riskfyllt och oförutsägbart. Därmed kan också bedömningen om hur skyddsvärda olika informationsmängder är komma att ändras. Vissa uppgifter kan till exempel orsaka skada på Sveriges säkerhet om de sprids, vilket ställer mycket höga krav på processen för att ta fram och implementera en riskhanteringsplan. Detta kan i sin tur leda till att arbetet fördröjs. Tydlighet och gott samarbete kring informationsklassning av de informationsmängder som planeras att hanteras är därför en viktig del i arbetet. Om ambitionen är att den behandlade informationen och de framtagna produkterna inte ska innehålla uppgifter som kan vara känsliga för Sveriges säkerhet, bör detta också beskrivas tydligt i vägledningen.

Hydrologi

Vägledningen har ett stort fokus på översvämningar vid sjöar och vattendrag (fluviala översvämningar) och ett mindre fokus på översvämningar orsakade av kraftigt regn (pluviala översvämningar). SMHI skulle önska att identifierade områden med betydande översvänningsrisk även inkluderade utsatta områden vid kraftigt regn. SMHI har kännedom om att MSB:s senaste lista över områden med betydande översvänningsrisker även inkluderar områden som har en betydande risk för översvämningar vid skyfall och ser fram emot att läsa nästa version av vägledningen.

I första stycket i avsnitt 5.2.1 vore det önskvärt med ett mindre resonemang om att översvämningar också kan vara naturliga och viktiga för vissa ekosystem, det vill säga att en del översvämningar är önskvärda. ”Översvämningar kan också drabba” implicerar

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgsgeskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

att de alltid är dåliga (och bör åtgärdas). Även om vägledningen handlar om delmängden icke-önskvärda översvämningar skulle detta kunna förtydligas.

I fjärde stycket i avsnitt 5.2.1 vore det önskvärt att varaktigheten (dag) anges för de dimensionerande flödena (50-, 100- och 200-årsflöden).

I bilaga 2 punkt M32 skulle ändrade reglerrutiner (för att skapa buffert i vattenmagasin) kunna anges explicit som skyddsåtgärd.

Oceanografi

Generellt kan översvämning från havet inkluderas i högre utsträckning i de allmänna exempel som ges i vägledningen. Nedan kommer några exempel:

Andra stycket i avsnitt 2.7 skulle kunna förtydligas genom att skriva "...hur de bör agera vid en översvämning eller vid varning för höga flöden, översvämning eller högt vattenstånd". Detsamma gäller punkt M41 i Bilaga 2, om översvänningsprognoser eller varningssystem från SMHI åsyftas kan lämpligen även varningar för översvämning respektive högt vattenstånd omnämnas.

I första stycket i avsnitt 3.1 skulle sista meningen kunna justeras till att även inkludera "kustlinjens särdrag".

I avsnitt 4.3.2 samt avsnitt 5.2.1 kan exempel på olika flödesnivåer (50-, 100-årsflödet och det beräknade högsta flödet – BHF) lämpligen även inkludera återkomstnivåer för höga havsvattenstånd.

I exempeltexterna till innehållsförteckningen (punkt 3 och 4) i Bilaga 1 skulle översvämningar från havet eller specificerade återkomsttider för höga havsvattenstånd kunna nämnas i tillägg till BHF och flöden.

Klimat och klimatanpassning

I arbetet med att ta fram en klimat- och sårbarhetsanalys (avsnitt 6.4.3 sida 33) kan "Klimatunderlag för klimat- och sårbarhetsanalyser", som publicerades 2025, vara ett användbart underlag:

<https://www.smhi.se/publikationer-fran-smhi/sok-publikationer/2025-02-10-klimatunderlag-for-klimat--och-sarbarhetsanalyser>

Som underlag för att inkludera klimatförändringarna i riskhanteringsplanerna (I avsnitt 1.4) kan följande länk vara relevant att använda:

<https://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/klimatscenariotjansten/klimatscenariotjansten/met/sverige/medeltemperatur/rcp45/2071-2100/year/anom>

Samt den myndighetsgemensamma sidan för klimatanpassning:

www.klimatanpassning.se

Redaktionella synpunkter

I avsnitt 2.2 ska det stå Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, inte "Statens".

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

Följande mening i Avsnitt 5.2.2: behöver ses över med avseende på negationer: ”En översvämning kan förorsaka föroreningar av grundvattenförekomster och därmed förhindra att miljökvalitetsnormen för grundvatten inte kan uppnås”.

Vissa av vägledningens länkar till SMHIs hemsida har blivit inaktuella:

Avsnitt 1.4, fotnot 7: Beroende på vad det är man vill peka på kan fotnoten flyttas till ”...vilka baserar sig på scenarier⁷...” med någon av nedanstående länkar:

- <https://www.smhi.se/kunskapsbanken/klimat/klimatmodeller-och-scenarier>
- <https://www.smhi.se/kunskapsbanken/klimat/klimatmodeller-och-scenarier/vad-ar-ett-klimatscenario>

Alternativt kan meningen justeras till ”SMHI tar fram information och underlag som beskriver hur klimatet kan utvecklas i framtiden⁷...” I detta fall kan denna sida vara en lämplig ingång: <https://www.smhi.se/klimat>

Avsnitt 5.2.3, fotnot 29: Exempel på klimatanpassning finns här:

<https://www.smhi.se/klimat/klimatanpassning/exempel-pa-klimatanpassning>

Avsnitt 5.3.2, fotnot 41: Exempel på kunskapsunderlag om kostnads-nyttoanalyser kopplat till klimatanpassningsåtgärder:

<https://klimatanpassningsradet.se/publikationer/kostnadsnyttoanalys-som-verktyg-vid-beslut-om-investeringar-i-klimatanpassningsatgarder>

Avdelningschef Bodil Aarhus Andrae har beslutat i detta ärende som beretts av Sofie Schöld, Ola Pettersson, Joel Dahné, Elinor Orell, Carl Granström, Caroline Rydholm och Maria Norman.

För SMHI

Bodil Aarhus Andrae
Chef Avdelning Lednings- och verksamhetsstöd